

Το κομβικό και διττό έτος 1974					
Πηγή:	ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ	Σελ.:	1,14	Ημερομηνία έκδοσης:	25-01-2022
Αρθρογράφος:		Επιφάνεια :	568.61 cm ²	Κυκλοφορία:	14860
Θέματα:	ΒΙΒΛΙΑ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ				

- **Αντώνης Κλάψης:** Ένα πυκνό πορτρέτο του κομβικού έτους 1974 μας προσφέρει το νέο βιβλίο του Αντώνη Κλάψη, καθηγητή Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων. **Σελ. 14**

Το κομβικό και διττό έτος 1974

Από το καταστροφικό καθεστώς Ιωαννίδη στην ανάληψη της εξουσίας από τον Καραμανλή

ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΛΑΨΗΣ
1974. Μεταπολίτευση
εκδ. Μεταίχμιο, σελ. 289

Του **ΝΙΚΟΥ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΥ**

Με ύψος ψύχραιμο, συγκροτημένο και σαφές, ο επίκουρος καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Αντώνης Κλάψης (γεννημένος το 1978), μας δίνει ένα πυκνό πορτρέτο του κομβικού έτους 1974. Η μελέτη του, ένα ανάγνωσμα για όλους, που θα έπρεπε να προσεχθεί, εντάσσεται στην εξαιρετική σειρά των εκδόσεων Μεταίχμιο «Χρονιές που σημάδεψαν τη νεοελληνική ιστορία» και αποτελεί έναυσμα για κατανόηση και αναστοχασμό αυτής της κοντινής - μακρινής περιόδου.

Το «1974» του Αντώνη Κλάψη είναι ένα βιβλίο που εξ ορισμού και λόγω αντικειμένου χωρίζεται σε δύο μέρη, όπως διττή ήταν και η φύση εκείνης της χρονιάς. Το πρώτο μέρος προσεγγίζει και αναλύει τη σκοτεινή περίοδο του δικτατορικού καθεστώτος του Ιωαννίδη που κατέρρευσε μετά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο. Το δεύτερο μέρος εστιάζει στην αναγεννητική συμβολή του Κωνσταντίνου Καραμανλή και στην ανόρθωση της χώρας. Ως σύνολο, το έτος 1974 ήταν μια βαθιά και πολλαπλώς σημαντική τομή, καθώς στη διάρκειά του η Ελλάδα γνώρισε εν συντομία τα εξής: την πιο σκληρή δικτατορία από τον Ιωαννίδη και το περιβάλλον

Ο Αντώνης Κλάψης, με μια εξαιρετικά πυκνή αφήγηση, με άρτιο ρυθμό και ψύχραιμο βλέμμα, μας δίνει ένα ανάγνωσμα κεφαλαιώδους σημασίας.

του, την εμμονή του κατά του Μακαρίου έως τη μεθοδευμένη ανατροπή του, την τουρκική εισβολή ως αποτέλεσμα της πολιτικής Ιωαννίδη, τη γενική επιστράτευση που κατέληξε σε παρωδία και ξεγύμνωσε το καθεστώς, την απώλεια της μισής Κύπρου, την ένταση των τουρκικών διεκδικήσεων, τη σωτήρια λύση της μετάβασης σε πολιτική κυβέρνηση, την αρ-

Το «1974» του Αντώνη Κλάψη χωρίζεται σε δύο μέρη, όπως διττή ήταν και η φύση εκείνης της χρονιάς, με το δεύτερο μέρος να εστιάζει στην αναγεννητική συμβολή του Κωνσταντίνου Καραμανλή και στην ανόρθωση της χώρας.

χική επιλογή Κανελλόπουλου, την πρόσκληση στον Καραμανλή, την ιστορικής σημασίας άφιξη του στο Ελληνικό με αεροσκάφος που παραχώρησε ο Ζισκάρ ντ' Εστέν, με παλαικό ξέσπασμα, τις πρώτες κινήσεις συγκρότησης κυβέρνησης εθνικής ενότητας, τη συμβολή των συνεργατών του Καραμανλή, ανάμεσά τους ο Ευάγγελος Αβέρωφ, ο Σόλων Γκίκας, ο Γεώργιος Ράλλης, ο Τάκης Λαμπρίας και πολλοί ακόμη... Σημαντική ήταν επίσης, χάρη στον Καραμανλή, η αποσόβηση του κινδύνου ανατροπής της κυβέρνησης και της εγκαθίδρυσης νέας δικτατορίας, όπως και η εξαιρετική μετάβαση σε μια ομαλή καθημερινότητα, γεγονός που είχε επαινεθεί διεθνώς. Η Ελλάδα στο δεύτερο μισό του 1974, με ανοικτή πλνγή την απώλεια της μισής Κύπρου, επιτυγχάνει να οργανώσει άψογες

βουλευτικές εκλογές τον Νοέμβριο εκείνου του έτους και λίγο μετά, στις αρχές Δεκεμβρίου, να επιλύσει το πολιτειακό ζήτημα με δημοψήφισμα.

Οι εκλογές

Στις εκλογές, η Νέα Δημοκρατία του Κωνσταντίνου Καραμανλή είχε επιτύχει σαρωτική νίκη με 54,37%. Ακολουθούσε η Ενωση Κέντρου - Νέες Δυνάμεις με 20,42% υπό τον Γεώργιο Μαύρο (που ήταν αντιπρόεδρος της κυβέρνησης και υπουργός Εξωτερικών στην κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας), το νεοσύστατο ΠΑΣΟΚ του Ανδρέα Παπανδρέου με 13,58% και η Ενωμένη Αριστερά με 9,47%. Αν σκεφτεί κανείς ότι τον Ιούλιο του 1974 η χώρα ήταν στο χείλος του γκρεμού και ενώπιον μιας εθνικής καταστροφής, το αναγεννητικό κλίμα αμέ-

σως μετά και η ομαλή μετάβαση στη δημοκρατία ήταν ένας άθλος που κατέστη δυνατός χάρη στον Κωνσταντίνο Καραμανλή και στο επιτελείο του. Στο δεύτερο ήμισυ του 1974 η Ελλάδα επιστρέφει στην ευρωπαϊκή οικογένεια και μπαίνει εκ νέου σε τροχιά ο στόχος ένταξης στην τότε ΕΟΚ. Το 1975 η χώρα αποκτά νέο Σύνταγμα. Ο Αντώνης Κλάψης επέτυχε να μας δώσει μια εξαιρετικά πυκνή αφήγηση με άρτιο ρυθμό και ψύχραιμο βλέμμα, ένα ανάγνωσμα κεφαλαιώδους σημασίας για το πρόσφατο χθες αλλά και για το σήμερα, καθώς εμπεριέχει πλήθος ιδιαίτερα κρίσιμων καταστάσεων που σηματοδότησαν την αρχή της Μεταπολίτευσης. As γίνουν διδάγματα όσα δεινά έπαθε η χώρα και η Κύπρος και όσα θαυμαστά και αναίμακτα συνέβησαν μετά.